

Vier Kerstliederen

voor hoge stemmen en orgel
opus 64

Margaretha Christina de Jong

Koorpartij

Proza Musica – 50.072.002

Opgedragen aan de
Roden Girl Choristers
o.l.v. Sonja de Vries

Meer informatie over dit boekje of over andere uitgaven van Proza Musica vindt u op www.prozamusica.nl

Uitgegeven door Prof. dr. Albert Clement
Omslagontwerp: Albert Clement
Foto van de titelpagina: Frank Kosman - Orgel Nieuwe Kerk Middelburg, Schilderwerk hoofdwerkkas: muziekboek boven de
speeltelefoon (kosman.com)

© 2015 Proza Musica muziekuitgeverij
Mr. Dr. S. de Koningstraat 71
3904 EZ Vlieland
Website: www.prozamusica.nl
E-mail: info@prozamusica.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoerd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 17B Auteurswet 1912 jo het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985 St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ii

VOORWOORD

Margreeth Chr. (Margaretha Christina) de Jong behaalde in 1986 aan het Rotterdams Conservatorium de diploma's Kerkmuziek, Doerend Musicus orgel en Uitvoerend Musicus orgel, gewaardeerd met het cijfer 10. Zij vervolgde haar studie bij Guy Bovet te Zwitserland, alsmede bij Jean Langlais en Marie-Louise Langlais aan de *Schola Cantorum* te Parijs, waar zij in 1988 de *Prix de Virtuosité* met de hoogste waardering behaalde. In hetzelfde jaar behaalde ze de eerste prijzen op het internationale UFAM-orgelconcours ("Orgel honneur") te Parijs en het internationale César Franck-concours te Haarlem. In 1990 werd zij vanwege haar verdiensten voor de Franse orgelcultuur door de *Société Académique "Arts - Sciences - Lettres"* te Parijs met de zilveren medaille onderscheiden.

Margreeth Chr. de Jong is een kerkmusicus van de Nieuwe Kerk te Middelburg. Zij geeft vele concerten en maakt regelmatig CD-opnamen. Daarnaast profileert zij zich als componiste. Zij componeerde en publiceerde een ruim aantal werken in barok- en romantische stijl voor onder meer orgel, koor & orgel alsmede voor sopraan & orgel. Haar werken zijn in Nederland uitgegeven door onder meer Boecienga, Den Hertog, Annie Bank, Intrada, Proza Musica en de KCZ, en in het buitenland bij de Zwitserse uitgever Éditions de la Schola Cantorum. Daarnaast is zij een verbintenis aangegaan met Dr. J. Butz Musikverlag in Duitsland. Zij is tevens de enige componist uit Nederland – en tevens de eerste en enige vrouwelijke componist – die in opdracht voor dit ruim 90-jarige bedrijf werkt.

Sedert januari 2005 doceert Margreeth Chr. de Jong hoofdvlak orgel en solfège binnen het kader van de universitaire Bachelor-opleiding aan de *University College Roosevelt*, het internationale "Honors College" van de Universiteit Utrecht te Middelburg. In 2012 is zij door H.M. de Koningin benoemd tot *Ridder in de Orde van Oranje-Nassau*. In 2014 benoemde het College van Burgemeester en Wethouders van Middelburg haar tot stadsorganist, waarmee in de Zeeuwse hoofdstad na twee eeuwen een oude traditie in ere werd hersteld. Margreeth Chr. de Jong is daarmee tevens de eerste vrouw in de geschiedenis van de eerbiedwaardige Middelburgse traditie. Bovendien wordt van haar verwacht dat zij zich hierbij ook als componiste manifesteert.

Nadat in 2014 bij Proza Musica *Drei Abendlieder für SATB und Orgel* (opus 58) van Margreeth Chr. de Jong verschenen, brengt zij in deze uitgave met haar *Vier Kerstliederen voor hoge stemmen en orgel* (opus 64) composities op Nederlandse tekst. Het betreft enkele van haar lievelingsliederen uit haar jeugd, die in de huisselijke kring vaak werden gezongen. De vier composities in deze bundel zijn alle in de romantische stijl geschreven en dienen ook zo te worden uitgevoerd, met passende registraties waarbij de organist de vrijheid heeft, de klank van het orgel – ook wat betreft de keuze van het klavier – in de juiste richting te vertalen, aangepast aan het volume van het koor, en met de nodige vrijheid in tempo en agogiek. Noten op dezelfde hoogte uit verschillende stemmen in de orgelbegeleiding kunnen worden behandeld als 'notes communes', zoals onder meer bekend uit de orgelwerken van César Franck.

De eerste van de vier in deze bundel gepresenteerde composities is gebaseerd op de tegenwoordig bekendste Nederlandse protestantse vertaling van het Duitse lied "Es ist ein Ros entsprungen". Dit kerstlied verscheen in 1609 in een vierstemmige zetting van Michael Praetorius, die zich daarbij baseerde op een reeds bestaande melodie, aanwezig in een te Speyer verschenen gezangboek uit 1599. De tekst is gebaseerd op Jesaja 11:1 en werd in de versie van Praetorius op zodanige wijze gepresenteerd, dat deze binnen protestantse kringen acceptatie vond. Jan Wit schreef de hier gebruikte versie *Er is een roos ontloken* ten behoeve van *LIEDBOEK VOOR DE KERKEN* dat in 1973 verscheen. Er zijn diverse vroegere vertalingen in het Nederlands bekend, waaronder "Een roze frisch ontloken" uit 1911.

Over de oorsprong van het vaak als 'oud-Hollands' aangeduide kerstlied *Hoe leit dit kindeken* is weinig bekend. Hoewel het ook wel als een Vlaams lied uit het eind van de negentiende eeuw wordt omschreven, daarmee verwijzend naar een lied in het Aarschotse manuscript dat een R.K. geestelijke toen vond, lijkt een vroegere versie afkomstig te zijn uit een Duitse, zeventiende-eeuwse bron: het zogeheten Wettener Liederhandschrift. Dit handschrift, afkomstig uit Wettener (beveelaar), had oorspronkelijk tot titel *Cantiones Natalitiae*. Inderdaad hebben veel liederen uit het handschrift het Kerstfeest tot thema, al zijn ook andere christelijke feesten in het handschrift via liederen vertegenwoordigd, zoals Hemelvaart, Pasen en Pinksteren. Opmerkelijk is dat een derde van de liederen in dit handschrift Latijnse teksten heeft; de overige liederen zijn alle in het Nederlands geschreven, d.w.z. in de taal die in de zeventiende eeuw het gebied van de Nederrijn bezielde werd.

De originele tekst van het buitengewoon populaire kerstlied *Stille Nacht* is geschreven door de Oostenrijkse priester Joseph Mohr; de melodie werd gecomponeerd door de schoolmeester en organist Franz Xaver Gruber. In 1859 werd de Engelse vertaling gepubliceerd. De versie van de melodie die heden ten dage algemeen bekend is, verschilt heel mate van het origineel. Het lied werd voor de eerste maal uitgevoerd in de Nieuwe Kerk te Oberndorf op 24 december 1818. Gruber heeft zelf nergens een specifieke aanleiding voor het schrijven van dit lied genoemd. Een van de latere verhalen is dat het kerkorgel niet functioneerde, en dat Mohr en Gruber derhalve een lied met gitaarbegeleiding creëerden. In 1995 werd een manuscript met Mohrs handschrift ontdekt. Dit manuscript, dat uit 1820 dateert, laat zien dat Mohr te woonen in 1816 schreef en dat de muziek in 1818 door Gruber is gecomponeerd. Het lied is in meer dan 40 talen verschenen. De compositie in deze bundel is een bewerking van een orgelcompositie van Margreeth Chr. de Jong die in 2009 bij Boecienga (BE 1067) verscheen in de uitgave *Five Preludes for Christmas*.

De hertalige *lagen bij nacht* is een Nederlandstalig kerstlied van de hand van Joseph Alberdingk Onnes, dat oorspronkelijk in 1852 in druk verscheen maar volgens hem al in de zeventiende eeuw door kinderen zou zijn gezongen. Juister lijkt de veronderstelling, dat het hier een 'hertaling' door Alberdingk Thijm betreft van een "Nieuw-Jaers Liedeken" [sic] uit de bundel *GEESTELYKE KERS EN NIEUW-JAERS LIEDTJENS* (Enkhuizen 1600), waarvan de eerste strofe als volgt luidt: "De Hardertjes vermoeden / Aldaer sy lagen op 't Veldt / De Schaeppjes die sy houden / 't Was om te verdienen haer geld / Sy hoorden Gods Engelen singen / Doen scheender een licht seer klaer / Na Bethlehem was 't dat sy gingen / Al in dat Nieuwe-Jaer."

Prof. dr. Albert Clement

INHOUDSOPGAVE

Er is een roos ontloken	1
Hoe leit dit Kindeke	4
Stille nacht, heilige nacht	8
De herdertjes lagen bij nachte	10

BESTELNUMMERS

De liederen zijn ook afzonderlijk leverbaar en als partituur en koorpartij.

Bestel via www.prozamusica.nl, dat is eenvoudig en snel.

ZICHTEXEMPLAAR

ZICHTEXEMPLAAR

Er is een roos ontloken

SA en orgel

Uit: Vier Kerstliederen voor hoge stemmen en orgel (opus 64)

Nr. 80.068.002 (koorpartij)

Tekst: Jan Wit (1914-1980)
vrij naar 'Es ist ein Ros entsprungen'
Melodie: 16e eeuw / Michaël Praetorius 1609
Bewerking: Margaretha Christina de Jong (*1961)

Divoto (♩ = ca. 42) **SA P**

1. Die roos van ons ver - lan - gen, dat uit - ver - ko - ren zaad, is
is een roos ont - lo - ken uit bar - re - ren, wils - ten grond, zo -
als er was ge - spro - ken door den pro - fe - ten mond. En
Da - vids oud ge - sicht is weer op - nieuw gaan bloei - en in
't mid - den de dood. 2. Die roos van ons ver -
lan - gen, dat uit - ver - ko - ren zaad, is
2. Die roos van ons ver - lan - gen dat uit - ver - ko -

Er is een roos ontloken - Margaretha Christina de Jong

23 door een maagd ont - van - gen uit Gods ver - bor - gen
- - ren zaad, is door een maagd ont - van - gen uit
26 raad. Ma - ri - a was be - reid, Ga - bri - ël haar
Gods ver - bor - gen raad. Ma - ri - a was be - reid,
29 groet - te in 't mid - den van de tijd.
Ga - bri - ël haar groet - te in 't mid - den van de tijd.
33 3. Die bloem van Gods be - ha - gen heeft,
3. Die bloem van Gods be - ha - gen heeft,

ZICHTEXEMPLAAR

ZICHTEXEMPLAAR

36 naar Je - - sa - ja sprak, de win - ter - kou ver -
naar Je - sa - ja sprak, de win - ter - kou ver -

39 dra - gen als al - ler - dor - ste tak. Ah...
dra - gen als al - ler - dor - ste tak. O

42 God komt zijn volk be -
roos bloes zo rood, God komt zijn volk be -

45 zoe - ken in 't mid-den van de dood.
zoe - ken in 't mid-den van de dood.

mp *f* *p* *cresc.* *f* *p* *molto rit.* *rit.* *a tempo* **3**

17 na, na, na, na, na, na, Ei, zwijg toch
Na, na, na, na, na, na, Kin - de - ken teer, zwijg toch

22 stil, sus, sus! En krijt niet meer.
stil, sus, sus! En krijt niet meer.

25 **Vivo** (♩ = ca. 100) **8**

37 **Unisono** *f*
2. Sa, ras dan, her - der - kens, komt naar den stal.

41 een soet lie - de - ken voor dit teer Lam - me - ken,
45 *dim. e rit.*
het dunkt mij dat het nu haast sla - pen zal.

Hoe leit dit Kindeke

SSA en orgel
Uit: Vier Kerstliederen voor
hoge stemmen en orgel (opus 64)
Nr. 80.069.002 (kooptij)

Oud-Nederlands kerstlied
Bewerking: Margaretha Christina de Jong (*1961)

Affettuoso (♩ = ca. 84) *a tempo*
S1 *p* S2 *p* Ah... Ah...
A *mp*
1. Hoe leit dit Kin - de - ke

7 Ah... Ah...
cresc.
hier in de kou; Ziet eens hoe al - le Zijn le - de - kens

12 Ah...
be - ven, Ziet eens hoe dat het weent en krijt van rouw.

© 2015 Proza Musica, Veenendaal.
Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.
Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

Tempo primo
S1 *p* S2 *p* Na, na, na, na, na, na, na, na
A *mp* Na, na, na, na, na, na, Kin - de - ken teer

53 *cresc.* Ei, zwijg toch stil, sus, sus, en krijt niet meer.
Ei, zwijg toch stil, sus, sus, en krijt niet meer.

57 **Vivo** (♩ = ca. 108) **8**

a tempo
Unisono *f*
3. En gij, o en - gel - jes, komt hier ook bij;

69 een mo - tet - te - ken voor u - wen Ko - ning:
73 *rit.*
Wilt Hem ver - ma - ken met uw me - lo - dij;

Tempo primo

77 *p* Ah, Ah, *pp* Ei, zwijg toe!
 Na, na, na, na, na, na, Kin - de - ken teer, Ei, zwijg toe!

82 **molto rit.** **Adagio**
 stil, sus, sus, En krijt niet meer.
 stil, sus, sus, En krijt niet meer.

Stille nacht, heilige nacht

SA en orgel

Uit: Vier Kerstliederen voor hoge stemmen en orgel (opus 64)
 Nr. 80.070.002 (koorpartij)

Tekst: Johannes Yserinkhuysen (1858-1935)
 Vrij naar Joseph Mohr (1792-1848)
 Melodie: Franz Gruber 1818
 Bewerking: Margaretha Christina de Jong (*1961)

Largo (♩ = ca. 76) **SA p**

1. Stil - le nacht, hei - li - ge nacht! Da - vids zoon,
 lang ver-wacht, die mil - joe - nen een - za - li - gen zal,
 15 wordt ge - bo - ren in Beth - le - hems stall. Hij, der schep - se - len
 18 Heer, Hij der schep - se - len Heer. **rit.**
 21 **a tempo** **S m** 2. Hulp - loos Kind, hei - lig Kind, dat zo
A mp 2. Hulp - loos Kind, hei - lig Kind, dat zo trouw
 24 trouw zon - daars mint, ook voor mij hebt Ge_U rijk - dom ont -
 zon - daars mint, ook voor mij hebt Ge_U rijk - dom ont - zegd,

© 2015 Proza Musica, Veenendaal.
 Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.
 Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

27 *f* **8va ad lib.**
 zegd, wordt Ge_op stro en in doe - ken ge - legd. Leer me
 wordt Ge_op stro en op doe - ken ge - legd. Leer me_U dan - ken -aar -
 30 *dim.* dan - ken daar - voor. Leer me_U dan - ken -aar - voor.
dim. voor. Leer me_U dan - ken -aar - voor.
 33 **rit.** **SA** **a tempo** **f** 3. Stil - le nacht, heil - li - ge nacht!
 36 *cresc.* *mf* Vreed' en heel wordt ge - bracht aan een we - reld, ver -
 39 lo - ren in schuld; Gods be - lof - te wordt heer - lijk ver - vuld.
 42 *ff* *dim.* *rit.* *p* A - men, Go - de zij eer! A - men, Go - de zij eer!

De herdertjes lagen bij nachte

SA en orgel

Uit: Vier Kerstliederen voor hoge stemmen en orgel (opus 64)
 Nr. 80.071.002 (koorpartij)

Oud-Nederlands kerstlied
 Bewerking: Margaretha Christina de Jong (*1961)

Tranquillo (♩ = ca. 100) **rit.** **SA** **a tempo**

1. De her - der - tjes la - gen bij
 4 nach - - te, zij la - gen bij nacht in het veld. Zij hiel - den vol trou - we de
 8 *cresc.* *f* wach - - te. Zij had - den hun schaa - jes ge - teld. Daar hoor - den zij d' en - ge - len
 12 zin - - gen, hun lie - de - ren vloe - end en klaar. De
 15 her - ders naar Beth - le - hem gin - - gen; 't Liep - te - gen het nieu - we jaar. **dim. e rit.** **a tempo**

© 2015 Proza Musica, Veenendaal.
 Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.
 Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

19 *rit.* *a tempo*
S mf 2. Toen zij er te Beth - le - hem kwa - - - men, daa
A mf 2. Toen zij er te Beth - le - hem kwa - - - men, daa

22 *f*
 scho - ten drie stra - len door - een: een straal van om - hoog zij ver -
 scho - ten drie stra - len door - een: een straal van om - hoog zij ver -

25 *poco rit.* *a tempo*
 na - - - - men, een straal uit het krib - je be - neën. Ah,
 na - - - - men, een straal uit het krib - je be - neën. Toen

28 *f* *dim. e rit.*
 viamd' er een straal uit hun o - - - - gen en viel op het kin - de - ke
dim. e rit.

31 *Allargando* *rit.*
p Zij ston - den tot schrei - ens be - - - wo - - - gen, en
p teer. Zij ston - den tot schrei - ens be - - - wo - - - gen, en

34 *Religioso* (♩ = ca. 80) *rit.* *tempo primo*
p kniel - den bij Je - zus neer, Och Kind - je, och Kind - je, dat
p kniel - den bij Je - zus neer, Och Kind - je, och Kind - je, dat

37 *cresc.*
 he - - - - den in 'ne dri - ge stal - le - tje kwaamt. Ach,
cresc.
 he - - - - den in 'ne dri - ge stal - le - tje kwaamt. Ach,

40 *cresc.*
 laat ons Uw pa - den be - tre - - - - den, want Gij hebt de we - reld be -
cresc.
 laat ons Uw pa - den be - tre - - - - den, want Gij heb de we - reld be -

43 *f* *ff*
 schaamd. Ah der
 schaamd. Gij komt om de we - reld te win - - - - nen, en

46
 mach - tig - ste vij - and te slaan; de macht U - wer lief - de van
 mach - tig - ste vij - and te slaan; de macht U - wer lief - de van

49 *rit.* *Allargando* *ff*
 bin - - - - ne kan we - reld noch hel - - - - weer - staan.
 bin - - - - ne kan we - reld noch hel - - - - weer - staan.

52 *3*
3